

Uwagi Akademii Młodych Uczonych do projektu rozporządzenia w sprawie ewaluacji jakości działalności naukowej¹

Akademia Młodych Uczonych zdecydowanie negatywnie ocenia ingerencje w zasady ewaluacji jednostek naukowych dokonywane na niecały rok przed terminem jej przeprowadzenia. Sprzeciwiamy się zwłaszcza zmniejszeniu roli w procesie oceny Komisji Ewaluacji Nauki na rzecz arbitralnej decyzji ministra.

Niektóre spośród proponowanych w projekcie rozwiązań, np. zwiększenie wagi monografii, odpowiadają na postulaty przedstawicieli nauk humanistycznych czy społecznych i niewątpliwie spotkają się z ich aprobatą². Uwaga ta nie zmienia jednak faktu, iż kryteria oceny powinny być znane poddawanych jej podmiotom z wyprzedzeniem. Poważne ingerencje w zasady ewaluacji na krótko przed jej rozpoczęciem uniemożliwiają jednostkom rzetelne przygotowanie, pozbawiają proces ewaluacji przewidywalności, a w konsekwencji podważają zaufanie naukowców do państwa.

Za szkodliwy dla polskiej nauki uznajemy zapis, w myśl którego to minister miałby określać zestawy wartości referencyjnych dla kategorii naukowych w poszczególnych dyscyplinach naukowych i artystycznych. Trudno przede wszystkim spodziewać się, aby minister właściwy ds. nauki dysponował wiedzą, która pozwoliłaby jednoosobowo podejmować decyzję dotyczącą kryteriów oceny we wszystkich dyscyplinach. Jednak największy sprzeciw budzi marginalizacja Komisji Ewaluacji Nauki: arbitralność decyzji ministra przy lekceważeniu głosu niezależnych ekspertów, które coraz częściej daje o sobie znać w działaniach i wypowiedziach jego przedstawicieli, podważa zaufanie do procesu i wyników oceny. W dłuższej perspektywie tego typu

1 Projekt rozporządzenia Ministra Edukacji i Nauki zmieniającego rozporządzenie w sprawie ewaluacji jakości działalności naukowej z 2 lipca 2021 r. (<https://legislacja.gov.pl/projekt/12349001>).

2 Niektóre z nich podnosiliśmy w opinii AMU ws. projektu rozporządzenia Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego zmieniającego rozporządzenie w sprawie ewaluacji jakości działalności naukowej z 26 kwietnia 2020 r. (<https://amu.pan.pl/opinia-amu-ws-projektu-zmian-w-zasadach-ewaluacji-jakosci-dzialalnosci-naukowej/>). Należy zarazem zastrzec, że zmienione liczby punktów powinny być stosowane wyłącznie na potrzeby porównań w obrębie poszczególnych dziedzin.

działania będą mieć fatalne skutki dla polskiej nauki. Ta może bowiem rozwijać się tylko wtedy, gdy wszystkich obowiązują przejrzyste i równe zasady, których naczelnym celem jest jakość badań, nie zaś realizacja doraźnego interesu. Postulujemy wycofanie się z tej zmiany jako szkodliwej z punktu widzenia interesu społecznego i państwowego.

Zwracamy jednocześnie uwagę, że uzasadnienie zmian dot. ustalania wartości referencyjnych jest niejasne i ma charakter tautologiczny. Twierdzi się w nim, np. że dotychczasowe rozwiązanie „nie pozwala ministrowi (...) w wystarczającym stopniu decydować o tym istotnym elemencie polityki naukowej państwa”³. Nie wyjaśnia się jednak:

- a. których aspektów PNP minister nie może realizować oparciu o dotychczas obowiązujące prawo;
- b. co stoi na przeszkodzie, aby ukształtować współpracę z KEN w taki sposób, by efekty jej prac przyczyniały się do realizacji ww. aspektów PNP;
- c. jaką podstawę merytoryczną będą miały jednoosobowe decyzje ministra w sprawie ustalenia wartości referencyjnych.

Przewodniczący
Akademii Młodych Uczonych

(-) KAROL PALKA

³ Ocena Skutków Regulacji, s. 1

(<https://legislacja.gov.pl/docs//576/12349001/12802607/12802608/dokument512579.docx>)